



**2024**

BSO de Bosplaats

M.van de Keur

M. de Kok

M.Meurs

*Het Pedagogisch Werkplan*  
versie augustus 2024

## Voorwoord

In het pedagogisch werkplan staat beschreven op welke manier op BSO de Bosplaats wordt gewerkt. Het sluit aan op het pedagogisch beleidsplan waarin beschreven wordt welke missie, visie en waarden wij aanhouden. Dit werkplan maakt concreet welke afspraken met betrekking tot inrichting van de ruimte, de dag en de omgang met de kinderen van de Bosplaats in de dagelijkse praktijk aan de orde zijn.

De Wet Kinderopvang schrijft voor dat een pedagogisch plan duidelijk moet maken hoe een organisatie: de emotionele veiligheid van kinderen waarborgt, de mogelijkheden voor kinderen tot de ontwikkeling van persoonlijke- en sociale competentie biedt, en normen en waarden aan kinderen overdraagt. Deze drie gebieden komen vanuit onze eigen invalshoek in de gehele tekst verspreid aan de orde en in hoofdstuk 6 besteden we daar nog apart aandacht aan.

Hoofdstuk 1: een snelle blik op De Bosplaats. ( Blz 2)

- De organisatie
- Groepssamenstelling en groepsgrootte (aanvulling: maatregelen na 25 sept '21)
- De pedagogisch medewerker
- De pedagogisch coach
- Accommodatie en inrichting
- Hygiëne, veiligheid- en gezondheidsbeleid (aanvulling: maatregelen na 25 sept '21)
- Achterwacht, 3-uursregeling en calamiteiten
- Beleid rondom beroepskrachten in opleiding, stagiaires en vrijwilligers
- Oproepkrachten
- Aanmelding en plaatsing
- Wenperiode
- Incidentele opvang
- opvang 2e basisgroep
- Vervoer

Hoofdstuk 2: onze pedagogische uitgangspunten. (Blz 7)

Hoofdstuk 3 : een karakteristiek per groep en de omgang met de kinderen (Blz 9)

Hoofdstuk 4: mentorschap en volgen van ontwikkeling (blz 12)

Hoofdstuk 5: beleving van de seizoenen en bijbehorende activiteiten.

Hoofdstuk 6: ons standpunt over moderne media.

Hoofdstuk 7: de emotionele veiligheid, persoonlijke competentie, sociale competentie en socialisatie

Hoofdstuk 8: toekomstwensen voor De Bosplaats

Hoofdstuk 9: afspraken over achterwacht en calamiteiten de Bosplaats

## **Voorwoord**

Dit pedagogisch werkplan moet gezien worden als een basis van waaruit de pedagogische aanpak steeds in ontwikkeling zal blijven. Steeds opnieuw geeft de leiding concrete invulling aan vorm en inhoud van de activiteiten op De Bosplaats. Daarbij zullen zeker ook onderwerpen ter sprake komen die in dit plan in 't geheel niet genoemd worden, maar die in de praktijk van alledag belangrijk of nodig blijken te zijn.

Het proces dat we hierbij met elkaar (pedagogisch medewerkers, oudercommissie, leidinggevende, directie) door maken vinden we zeker zo belangrijk als het product: het pedagogisch werkplan. Door met elkaar te bespreken waar we voor staan, wat we belangrijk vinden en hoe we dat tot uiting brengen, blijft ons beleid in beweging, levend en vernieuwend. Zo zal het steeds aangepast zijn of worden aan wat de kinderen en de leiding nodig hebben.

2024: Achter de schermen wordt gewerkt aan een vernieuwd beleid. Maartje de Kok, pedagoog zal dit samen met ons en het team verder gaan ontwikkelen.

BSO de Bosplaats

Majorie Meurs- *directeur*

Maartje de Kok - *pedagoog*

Marijoke van der Keur- *pedagogisch coach*

Augustus 2024

## Hoofdstuk 1

### *'een snelle blik op De Bosplaats'*

#### **De organisatie:**

Buitenschoolse opvang De Bosplaats is met drie locaties gehuisvest op Socrateslaan 22, Burgemeester van Tuylaan 35 en Joubertlaan 1 (Bergweg) in Zeist. Zij heeft dezelfde leidende uitgangspunten als de Zeister Vrijeschool en staat open voor allen die onze manier van omgaan met kinderen waarderen en respecteren. De Zeister Vrijeschool en de Bosplaats zijn weliswaar twee afzonderlijke organisaties maar nauw met elkaar verweven in een coöperatie. Het dagelijks bestuur van beide organisaties is in handen van dezelfde persoon, zodat afstemming en samenwerking goed in te richten is.

De Bosplaats biedt buitenschoolse opvang aan kinderen van alle leeftijden op de basisschool.

De openingstijden van de Bosplaats sluiten aan bij de schooltijden van de Zeister Vrije School. Dus ook vakanties en studiedagen van de Zeister Vrije school zijn leidraad voor de opening van de Bosplaats. Wij vangen echter ook kinderen van andere scholen op, die met een taxi naar de Bosplaats gebracht worden. Merendeel van de kinderen van de Bosplaats komt echter van de Zeister Vrije School (95%).

#### **Groepssamenstelling en groepsgrootte:**

We maken voor de indeling van groepen onderscheid in leeftijd:

De Kleuter/Junior groepen: 4 tot 6 jaar, (kleuterklas en eerste klas)

De Senior groep van maximaal van 7 tot 11 à 12 jaar, (klas 2 t/m 6).

De kinderen die aanwezig zijn op de Bosplaats worden elke dag in stamgroepen van 20 kinderen tot 24 kinderen verdeeld met in totaal een maximale groepsgrootte van 30 kinderen met zoveel mogelijk vaste eigen leiding. Op vaste momenten van de dag komt deze stamgroep bij elkaar om bijvoorbeeld sap samen te drinken.

Gedurende de middag hebben wij een open deur beleid en wordt er op wens/ voorkeur en activiteit samen gespeeld. De kleuters blijven bij hun eigen lokaal en buitenspeelplaats. Kinderen vanaf klas 1 kunnen aan sluiten bij activiteiten op de kleuter- of senior groep.

Op de Socrateslaan vangen wij maximaal 1x20 en 1x10 kinderen op in de leeftijd van 4-6 jaar (kleuter/junior groepen) en maximaal 1x24 en 1x 12 kinderen in de leeftijd van 7-12 jaar (senior groepen). Op de van Tuylaan zijn dat maximaal 1x 20 kinderen in de leeftijd van 4-6 jaar (van Tuyll kleuter/junior groepen) en 1x 24 kinderen in de leeftijd van 7-12 jaar (van Tuyll senior groep). Op de Joubertlaan (Bergweg) tot maximaal 1x20 kinderen in de leeftijd van 4-6 jaar (Bergweg kleuter/junior groepen) en maximaal 1x24 kinderen in de leeftijd 7-12 jaar (Bergweg senior groepen).

Per 20 kinderen zijn er 2 beroepskrachten aanwezig op de kleuter/juniorgroepen. Op senior staan de beroepskrachten 1 op 10 met max uitloop tot 1 op 12. Aanvullend op de vaste medewerkers hebben we een invalpool van vaste mensen. Wij werken in principe niet met uitzendkrachten tenzij onze eigen invalpool niet

toereikend is. Naast de vaste beroepskrachten kan het voorkomen dat er langdurig een stagiaire per groep aanwezig is. De continuïteit in het team zien wij als een essentieel onderdeel van veiligheid voor onze kinderen.

Op De Bosplaats kunnen we op een dag maximaal 160 kinderen tegelijk ontvangen. Er zijn dan op de Socrateslaan maximaal 66 kinderen. Op de van Tuijllaan en Bergweg (Joubertlaan) zijn maximaal 44 kinderen. In de tijd van 12.50 tot 15.00 uur tijdens de lunch kan leiding van de senior groepen zo nodig de junior groepen helpen.

Op woensdagen, op vrijdagen, in vakanties of op studiedagen als er veel minder kinderen zijn kan er eventueel worden geclusterd met de groepen en op 1 locatie, de Socrateslaan. Maar ook dan zitten de kleuters bij elkaar in een groep en hetzelfde geldt voor de seniorkinderen.

### **De pedagogisch medewerker**

De pedagogisch medewerkers van De Bosplaats is een tamelijk vaste groep mensen van diverse samenstelling (als je kijkt naar vooropleiding, interesses, werkervaring, vrouwen & mannen, kwaliteiten, vaardigheden, leeftijd, levensfase, levenservaring), allen deeltijdwerkers. Tot nu toe is het ons altijd gelukt om goed geschoold en gemotiveerd personeel aan te trekken en langere tijd te behouden. Ook hebben we een groep vaste invallers. Dit heeft als groot voordeel dat de mensen die invallen na hun inwerktijd in principe allemaal de gang van zaken kennen, de collega's kennen en bekend zijn bij de kinderen. Tevens hebben al onze medewerkers op zijn minst affiniteit met het antroposofisch karakter van onze BSO.

### Wetswijziging per 1 juli 2024

#### **Groepsindeling:**

Het uitgangspunt van de groepsindeling en de inzet van de beroepskrachten blijft het zelfde als voor 1 juli. Grotendeels werkte we al met een verdeling op ontwikkeling van de kinderen.

We kijken naar de mogelijkheden om het aanwezige team met ieder hun eigen kwaliteiten in te kunnen zetten. Daarbij willen wij zoveel mogelijk de continuïteit van medewerkers blijven waarborgen.

#### **Anders gekwalificeerde beroepskrachten:**

De Bosplaats zal anders gekwalificeerde beroepskrachten voorsnog beperkt inzetten. Voorbeeld: Met Yoga wordt er een rustmoment gecreëerd voor geïnteresseerden. Voor sommige kinderen is dit heel welkom en draagt dit bij aan hun ontwikkeling en geeft het balans voor de invulling van een BSO middag.

#### Vanaf het moment dat een anders gekwalificeerde beroepskracht bij ons wordt ingezet :

- heeft deze een pedagogisch module afgerond die voldoet aan de CAO,
- Is er altijd een gekwalificeerde medewerker aanwezig.
- zal maximaal 33% van de formatie op betreffende locatie bestaan uit anders gekwalificeerden

*Tot 1 juli 2026 mag maximaal 50% van de formatie per locatie bij de Bosplaats uit beroepskrachten in opleiding bestaan. Binnen dit maximum van 50%, kan maximaal 33% bestaan uit anders gekwalificeerde beroepskrachten en/of stagiaires.*

Bij de Bosplaats worden de beroepskrachten in opleiding zoveel mogelijk verspreid ingezet over de 3 locaties. In vakantie periode wanneer de opvang op 1 locatie is zal een beroepskracht in opleiding altijd samenwerken met een gekwalificeerde beroepskracht.

### **Pedagogisch coaching**

BSO De Bosplaats werkt met een pedagogische coach. Door samen te observeren en te reflecteren op de dagelijkse praktijk van de interactie met kinderen krijgt elke medewerkster de kans om zich te ontwikkelen op haar eigen unieke wijze. De pedagogisch coach heeft op jaarbasis 50 uur x 3 locaties = 150 uur en 10 uur x 7,5 fte = 75 uur.

Iedere medewerker krijgt coaching naar zijn of haar aanstelling (fte x 10 uur) op jaarbasis. Samen met de pedagogisch coach wordt zowel individueel door gesprekken, 'on the job' en intervisie groepjes met andere collega's samen gekeken naar groeimogelijkheden en verdieping van ons vak. Daarnaast kan er aanvullende scholing worden aangeboden.

De uren voor het pedagogisch beleid beleidsmedewerker/coach (150 uur) worden in nauwe samenwerking met bestuurder, leidinggevende, assistent leidinggevende en pedagogisch medewerkers verwerkt met als doel om het beleid up to date te houden.

<u>Globale verdeling voor 2024:</u>	pedagogisch coaching	pedagogisch beleidsmedewerker	Totaal
Socrateslaan	25	25	50
Bergweg	25	25	50
Van Tuyllaan	25	25	50
	75	75	150

### **Accommodatie en inrichting**

We richten de ruimtes voor de kinderen in een huiselijke sfeer in. We maken zoveel mogelijk gebruik van natuurlijke kleuren en materialen. Ons eten is voornamelijk afkomstig uit de biologische landbouw en we kiezen voor vegetarisch en zo min mogelijk (geraffineerde) suiker.

De jongste groepen, op de Socrateslaan heeft 2 lokalen in gebruik als speel/woonruimte. In deze lokalen wordt gegeten, gespeeld, er wordt uitgerust, geknutseld, gebouwd, kortom: hier wordt samen geleefd. We zorgen voor verschillende hoekjes waar kinderen kunnen spelen, lezen, uitrusten, zonder dat ze elkaar in de weg komen te zitten.

Voor de oudere kinderen, de senior groep, hebben we op de Socrateslaan een groot lokaal in combinatie met de zaal+ gang waarin ook diverse mogelijkheden zijn gecreëerd voor de verschillende behoeften van de kinderen. In het lokaal is een keuken en een knutsel ruimte gemaakt, maar er zijn ook diverse 'hoekjes' waar kinderen apart of in een kleinere groep samen kunnen spelen en actief of 'lekker lui' kunnen zijn. Ook de gang voor het lokaal is zo ingericht dat hier een groep kinderen bij elkaar kan zijn om bijvoorbeeld met hout te werken en de grote zaal is er om lekker te kunnen spelen.

Wij vinden het belangrijk dat er geen geforceerde scheiding ontstaat, zowel voor de kinderen als voor de leiding. Zo kunnen broertjes en zusjes, vriendinnetjes en vriendjes, en de medewerkers elkaar gemakkelijk opzoeken, samen spelen, kletsen, elkaar helpen, troosten enzovoorts. Dit sluit ook aan bij de gemeenschap die er in totaliteit in de school en de BSO door ouders met hun gezinnen gevormd wordt.

Op de van Tuyllaan, maken we gebruik van twee kleuterklassen (1 lokaal voor de maandag en donderdag en 1 lokaal voor de dinsdag) en de grote zaal van de school. Tevens hebben we een ruimte die alleen voor de BSO is, deze is ingericht voor de oudere kinderen. Ook in deze ruimtes hebben we gekozen voor bovenstaande inrichting en omgang met elkaar. Het is overigens voor de kinderen wel helder welke groepsleider voor hen verantwoordelijk is.

De indeling van de kinderen en de roostering van de pedagogisch medewerkers is bij voorkeur vast, d.w.z. op vaste dagen werken de pedagogisch medewerkers per stamgroep maar ook zoveel mogelijk per locatie en junior of senior groep. De samenstelling van de groepen wordt bepaald in samenspraak met het planningsbureau en de pedagogisch medewerkers, zodat zowel logistieke factoren als sociale factoren een rol kunnen spelen in deze samenstelling.

Op alle locaties lunchen de kleuter/junior groepen in de eigen stamgroep onder begeleiding van een vaste 'eigen' leiding. Op alle locaties hebben de groepen daarvoor meerdere lokalen ter beschikking. De oudste kinderen van de juniorgroep eten in het vrije BSO lokaal van de seniorgroep, dit ook om de overgang naar de seniorgroep t.z.t te vergemakkelijken omdat zij dan omgeving en evt. leiding al kennen en daarbij hebben we gemerkt dat deze oudste juniorkinderen zo wat meer uitdaging krijgen.

Buitenspelen:

Na de lunch spelen alle kinderen, zo mogelijk, buiten en maken gebruik van de verschillende schoolpleinen. De kleutergroepen komen echter niet op het 'grote schoolplein' voor de school. Dit geldt voor de Socrateslaan en de van Tuyllaan. Op de Bergweg spelen de jonge kinderen van de BSO juist wel voor op het centrale schoolplein wat goed beschermt en afgeschermd is met een hek en een heg. Voor het toezicht is er bij de kleuters/junior groep altijd een pedagogisch medewerker buiten (of meerdere) afhankelijk van hoeveel kinderen er buiten spelen. De leiding binnen ruimt de lunch op en maakt sap en fruit klaar.

De pedagogisch medewerker die het fruit/groente en sap klaar maakt, ontvangt de oudere kinderen vanaf 14.45 tot 15.00 uur aan de keukentafel met aandacht, en vast wat te eten uit het vuistje.

Bij slecht weer mogen de kinderen binnen blijven.

Na 15:00 uur kunnen alle 7+ kinderen (vanaf klas 2 van de vrijeschool) van de Socrateslaan, na overleg met de eigen pedagogisch medewerkers op het lagere-schoolplein spelen, waarbij een leiding van de seniorgroep regelmatig een ronde maakt over het plein. Met de senior kinderen is afgesproken dat de pedagogisch medewerker (en dit geldt voor alle locaties) in de buurt is maar er is ruimte voor de medewerker om even naar binnen te lopen voor afstemming met een collega binnen, om de presentielijst bij te werken of voor een pleister als een kind gevallen is. Dit in het kader van zelfstandigheid van de 7+ kinderen. Daarbij geldt ten allen tijde dat de veiligheid van de kinderen gewaarborgd voor het halen van de koffie of voor de afstemming met de collega.

Voetballen of spelen op het trapveldje achter (Socrateslaan), gebeurt onder toezicht van 1 leiding (in overleg kan dat iemand van de kleutergroep zijn die een oogje in het zeil houdt), als alleen 7+ kinderen hier willen spelen kan dat na overleg eventueel "zelfstandig", waarbij een leiding van de senior groep regelmatig een kijkje neemt. Ook op de van Tuyllaan is op ieder plein waar gespeeld wordt regelmatig toezicht ondanks de zelfstandigheidsverklaring die voor veel oudere kinderen is getekend. Op de Joubertlaan (Bergweg) speelt de oudere groep kinderen voornamelijk op het plein achter, de pedagogisch medewerker houdt toezicht of na overleg kunnen de kinderen zelfstandig buitenspelen. Het plein is afgesloten van de straat.

Rond 15:30 – 15.45 uur is het sap-fruittijd. Daarna gaan de kinderen binnen of buiten spelen en activiteiten ondernemen die eventueel door een pedagogisch medewerker worden begeleid. De stamgroepen gaan dan als het ware op in de individuele keuzes die de kinderen maken voor het doorbrengen van de vrije tijd m.u.v die in de kleuterklas zitten.

Met buitenspel kunnen alle kinderen met elkaar spelen op het kleuterplein. Jonge kinderen komen in principe niet op het 'grote schoolplein' tenzij dit onder begeleiding is van een medewerker.

Bij het weggaan is het de gewoonte dat de kinderen "hun" leiding gedag zeggen. Dat is een mooie duidelijke afsluiting van de tijd op De Bosplaats. Bovendien kan de leiding dan nog even helpen herinneren aan iets wat mee naar huis moet en de ouder een overdracht geven.

### **Hygiëne, veiligheids- en gezondheidsbeleid.**

De Bosplaats volgt de GGD-normen wat betreft veiligheid en gezondheid. De GGD voert jaarlijks een controle uit of het gebouw, de inrichting en het handelen van de pedagogisch medewerkers nog voldoet aan de veiligheidseisen. De RIE wordt jaarlijks herhaald en geeft richtlijnen aan het handelen van de pedagogische medewerkers. Naast de RIE hebben alle locaties een actueel veiligheids- en gezondheidsbeleid. De pedagogisch medewerkers kennen het veiligheids- en gezondheidsbeleid en voeren deze in de praktijk uit. Pedagogisch medewerkers hebben een rol bij het actueel houden en evalueren van het veiligheids- en gezondheidsbeleid. De voornaamste risico's met grote gevolgen worden beschreven en de kinderen wordt geleerd om met de kleine risico's om te kunnen gaan.

Tevens hebben wij een coördinator brand en veiligheid aangesteld in samenwerking met school, deze verzorgt de brandoefening voor school en de bso en monitort de veiligheid in de leefomgeving van de kinderen op school en de Bosplaats.

De speeltoestellen worden regelmatig gecontroleerd op deugdzzaamheid en veiligheid door leidinggevende, de PM'ers en door school (conciërge). De conciërge houdt op school een werkmap bij waarin alle toestellen en accessoires van de schoolpleinen gefotografeerd staan en welke werkzaamheden en onderhoud er aan gepleegd is. De werkmappen liggen in de personeelsruimte. Jaarlijks is er een brandinspectie en er is een ontruimingsplan opgesteld in samenwerking met school. We kiezen ervoor om vaste medewerkers een BHV opleiding te geven en een aantal medewerkers hebben vanuit de wet IKK het verplichte kinder-EHBO certificaat behaald. Er zijn altijd meerdere van de aanwezige pedagogisch medewerkers opgeleid zijn tot bedrijfshulpverlener en EHBO 'er .

De ruimte wordt dagelijks door een schoonmaakbedrijf schoongemaakt. Daarnaast is er voor de pedagogisch medewerkers een standaard schoonmaaklijst die wordt afgewerkt. Op deze lijst staat aangegeven welke werkzaamheden wekelijks dan wel maandelijks moeten worden gedaan.

Voor de dagelijkse werkzaamheden volgen we diverse protocollen die op iedere groep aanwezig zijn. De protocollen worden jaarlijks besproken en herzien. Ze geven richtlijn aan het handelen van de pedagogische medewerkers is diverse situaties met betrekking tot veiligheid en hygiëne.

### **Achterwacht, 3-uursregeling en calamiteiten**

De Bosplaats heeft op reguliere schooldagen een volledige bezetting. Dat betekent dat er tenminste twee pedagogisch medewerker op de groep/locatie aanwezig zijn tussen 13 en 18.00 uur. We zorgen er voor dat er voldoende pedagogisch medewerkers zijn voor het aantal aanwezige kinderen (beroepskracht/ kind ratio= BKR). Per reguliere schooldag mag er maximaal 0,5 uur afgeweken worden van de BKR. Minimaal de helft van het vereiste aantal pedagogisch medewerkers moet dan worden ingezet. Op een vakantie- of vrije dag mag er 3 uur afgeweken worden van deze norm. Mits de BSO minimaal 10 uur geopend is.

Tijdens schoolweken ziet dit er als volgt uit:



De wet vereist de volgende personele inzet.

1 pedagogisch medewerker op 10 kinderen in de leeftijd van 4-7 jaar

1 pedagogisch medewerker op 12 kinderen in de leeftijd van 7-13 jaar.

Onderstaand overzicht laat zien hoe de beroepskracht -kindratio (BKR) bij de Bosplaats wordt toegepast.

12:50-15:00 uur    maandag-vrijdag	15:00-18:30 uur    maandag-vrijdag
<b>Locatie Socrateslaan</b> <b>Kleuters 1 / kleuters 2</b> : 2 ped med. op max 20 kinderen <b>Junior:</b> 2 ped med op 20 kinderen	<b>Locatie Socrateslaan</b> <b>Kleuters:</b> 2 ped med op 20 kinderen <b>Junior:</b> 1 ped med op 10 kinderen <b>Senior 1:</b> 2 ped med op max 24 kinderen <b>Senior 2:</b> 1 ped med op max 12 kinderen Met een maximale groepsgrootte van 30 kinderen waar dan 3 pedagogisch medewerkers op moeten staan. Maximaal tot 60 kinderen per dag verdeelt over de groepen ivm toegestane kindplaatsen
<b>Gangbare personeelsdiensten op kleutergroepen;</b> 12:30-18:00 uur 13:00-18:30 14:30-18:00 14:30-18:30 12:30-15:00/ 15:30	<b>Gangbare personeelsdiensten op junior en seniorgroepen;</b> 14:30-18:00 14:30-18:30
<b>Locatie van Tuyllaan (woe/vrij dicht, kinderen op Socrateslaan).</b> <b>Kleuters:</b> 2 ped med op max 20 kinderen <b>Junior:</b> 2 ped med op 20 kinderen	<b>Locatie van Tuyllaan</b> <b>Kleuters:</b> 2 ped med op max 20 kinderen <b>Senior:</b> 2 ped med op max 24 kinderen Maximaal tot 40 kinderen per dag verdeelt over beide groepen ivm toegestane kindplaatsen
<b>Locatie Joubertlaan (Bergweg) (woe + vrijdag dicht, kinderen op Socrateslaan).</b> <b>Kleuters 1:</b> 2 ped med op max 20 kinderen <b>Kleuters 2:</b> 2 ped med op max 20 kinderen <b>Junior:</b> 2 ped med op max 20 kinderen	<b>Locatie Joubertlaan (Bergweg)</b> <b>Kleuter:/junior</b> 2 ped med op max 20 kinderen <b>Senior :</b> 2 ped med op max 24 kinderen Met een maximale groepsgrootte van 30 kinderen waar dan 3 pedagogisch medewerkers op moeten staan.

**Gangbare personeelsdiensten:**

12:30-18:00 uur

13:00-18:30

14:30-18:00

14:30-18:30

12:30-15:30

Pauze moment tussen 14:30-15:00 uur

**In welke situaties wordt er afgeweken van de BKR?**

Tijdens schoolweken wijken wij niet af van de BKR.

Het kan voorkomen dat volgens het planningssysteem Kidsconnect er meer kinderen in dezelfde groep zitten. Echter in de praktijk is dit niet het geval. Op de locaties waar dit het geval is zal er ook een handmatige verdeling beschikbaar zijn. Wij volgen de handmatige indeling op de Bergweg.

Tijdens vakantie en studiedagen ziet dit er als volgt uit:

De opvang vindt plaats op 1 locatie, de Socrateslaan. Daar worden de vakantie groepen samengevoegd.

Afhankelijk van het kind aantal kunnen we er ook voor kiezen om de kleuter- en seniorgroep samen te voegen.

Op woensdag en vrijdag zal dit altijd het geval zijn.

8:30-18:30 uur maandag-vrijdag

**Locatie Socrateslaan**

**Kleuters:** 2 ped med op 20 kinderen

**Junior:** 1 ped med op 10 kinderen

**Senior 1:** 2 ped med op 24 kinderen

**Senior 2:** 1 ped med op 12 kinderen

Tijdens vakantie en studiedagen zijn op de volgende momenten het vereiste aantal pm-ers aanwezig op de groep;

- 9:00-12:30 uur
- 13:30-17:30 uur

Gangbare diensten:

- 8:30-13:30
- 13:00-18:30
- 8:15-13:30
- 13:30-18:00
- Soms werkt een medewerker een hele dag van 8:15-16:45 of van 9:30-18:30.

### **In welke situaties wordt er afgeweken van de BKR?**

Op de volgende momenten kunnen wij afwijken van het aantal vereiste pm-ers op de groep

- Begin van de dag: 8:30 tot 9:00
- Pauzetijd van pm-ers: tussen 12:30 tot 13:30
- Eind van de dag: 17:30 tot 18:30 In de regel komt het nagenoeg niet voor dat wij afwijken. Alleen in geval van onverwachte ziekte of calamiteit zou het kunnen voorkomen.

### **Welke pedagogische afwegingen hanteren wij hierbij? Hoe wordt er aandacht besteed aan de behoeften van het kind als er minder beroepskrachten worden ingezet?**

Als het al voorkomt dat wij afwijken van de BKR is dit aan het begin of einde van dag of rondom een pauze. En zijn er altijd minimaal 2 medewerkers op de locatie aanwezig. In de regel komen alle kinderen niet tegelijkertijd binnen. En in de loop van de middag worden kinderen ook opgehaald en zullen er in de namiddag ook minder kinderen zijn. Maar zou het kunnen voorkomen dat er bijvoorbeeld na 17:30 uur nog 12 kinderen zijn. En dat er op de groep nog 1 medewerker aanwezig is. Omdat wij standaard de roostering zo hebben in gericht dat de BKR altijd is gedekt juist om ook aan het einde van de dag de kinderen aandacht te kunnen blijven geven naast het afronden van de dag.

In vakanties worden de kinderen op 1 locatie opgevangen verdeeld over 1 of 2 groepen. Met een enkele uitzondering in de zomervakantie in 3 groepen. Dus het is altijd nodig om met 2 medewerkers te zijn. En komt het afwijken van de BKR bij ons eigenlijk niet voor.

Mocht de afwijking overwogen worden dan zullen wij stil staan bij de volgende punten:

- Blijft de veiligheid op de groep gewaarborgd?
- Zijn er kinderen met specifieke hulpvragen?
- Kan er een specifieke activiteit worden aangeboden aan de gehele aanwezige groep? Waarbij de aanwezige pedagogische medewerker goed in het vizier heeft. Dit kan bijvoorbeeld door een verhaal voor te lezen of samen buiten een spel te doen in de zandbak.

De afspraken die we hebben gemaakt rondom calamiteiten en noodgevallen zijn vastgelegd in een protocollen map die op alle groepen aanwezig is. Deze protocollen worden regelmatig bijgesteld en met enige regelmaat in de vergaderingen besproken zodat medewerkers in geval van nood de te ondernemen acties al een keer hebben doorgenomen en vervolgens snel de betreffende informatie kunnen vinden.

Tevens worden de meeste werknemers jaarlijks bijgeschoold in een basis- of herhalingscursus BHV en EHBO. In geval van calamiteiten is de afspraak dat eerst het noodnummer wordt gebeld en vervolgens de achterwacht;

Zie hiervoor het protocol calamiteiten.

### **Opvang van kinderen tijdens schoolvrije dagen.**

In vakanties en op studiedagen worden de kinderen van de Bergweg en de van Tuyllaan opgevangen op onze hoofdlocatie op de Socrateslaan. Alleen in noodgevallen zullen wij uitwijken naar de locatie op de van Tuyllaan.

Op deze dagen zijn er altijd minder kinderen aanwezig. Door de kinderen op 1 locatie op te vangen zijn er meer leeftijdsgenoten en kunnen er meer activiteiten aangeboden worden die passen bij de ontwikkeling van de kinderen.

### *Verantwoorde kinderopvang*

Bij het indelen van de medewerkers wordt er zoveel mogelijk rekening mee gehouden dat er op een dag vertegenwoordiging aanwezig is van alle locaties. Voor de vakantie komen we met elkaar samen en bespreken we de bijzonderheden van de kinderen en is er een overdracht. Het team is bij de ontvangst van de kinderen er zich er van bewust dat het spannend en of nieuw kan zijn voor de kinderen en zal hen op passende wijze benaderen.

Tijdens het drinkmoment in de ochtend is er altijd een voorstel rondje onder alle kinderen en aanwezige beroepskrachten en wordt er verteld wat er die dag aan mogelijkheden voor activiteiten wordt verwacht en dat kinderen altijd met vragen bij het aanwezige team terecht kunnen.

### **Indeling**

De kinderen worden op basis van hun leeftijd ingedeeld en soms ook naar ontwikkeling. Bijvoorbeeld een kind gaat na de zomervakantie naar de 1e klas, maar wil toch nog in de kleutergroep blijven omdat het kind daar net wat meer aansluiting heeft. Maar ook andersom kan het zo zijn dat er juist al een vriendje of vriendinnetje is op de seniorgroep. Bij het plaatsen wordt een afweging gemaakt door de medewerker van de kindplanning. Daarin is op de dag altijd de mogelijkheid om in overleg toch te spelen op een andere groep.

### **Inzet beroepskrachten in opleiding, stagiaires en vrijwilligers**

Naast het team van gediplomeerde pedagogisch medewerkers heeft BSO De Bosplaats ook stagiaires op de groep. Deze stagiaires maken deel uit van het team en worden begeleid door een vaste medewerker of leidinggevende.

De Bosplaats is een leerbedrijf voor leerlingen die de opleiding tot pedagogisch medewerker niveau 4 volgen (VAK-school, gespecialiseerde opleiding tot medewerker antroposofische kinderopvang – 1,5 jaar). Door BBL'ers aan te nemen blijft De Bosplaats op de hoogte van de ontwikkelingen binnen het vakgebied en het hierop afgestemde scholingsbeleid en kan zij hierop haar eigen beleid eventueel bijstellen. De Bosplaats draagt als kinderopvangorganisatie de zorg voor kwalitatief goed geschoold personeel en hecht daarbij belang aan deskundige begeleiding van de beroepspraktijk. BBL'ers worden ingezet volgens de CAO kinderopvang. Naargelang hun competenties wordt in samenspraak met de opleiding bepaald hoe zij formatief worden ingeroosterd. Studenten die worden aangenomen voor de VAK-school zijn bekwaam bevonden door het ROC (voldoende vooropleiding en ervaring) en zijn dikwijls al gediplomeerde pedagogisch medewerkers.

Een stagiaire is een lerende en eventueel toekomstig werknemer waarin geïnvesteerd wordt. Het verlenen van een stageplaats is investeren op de lange termijn. Naast studenten van de VAK-school hebben wij in het voorjaar o.a. leerlingen van de Stichtse Zeister vrijeschool (bovenbouw) die hun sociale stage of snuffelstage bij ons komen lopen. Deze stagiaires staan ten alle tijden boventallig op de groep.

Iedere stagiaire komt eerst langs voor een kennismakingsgesprek. Voor aanvang van de stage wordt een stage-overeenkomst gesloten.

Vrijwilligers bij de Bosplaats staan te allen tijde boventallig op de groep en bieden ondersteuning aan de pedagogisch medewerkers.

Taken vrijwilligers/stagiaire/ leerlingen maatschappelijke stage;

In overleg:

- Ondersteuning bij huishoudelijke taken.
- Voorbereiding lunch en sap moment, tafeldekken
- Voorbereiding kook-spel of creatieve activiteit
- Voorlezen, spelletjes doen met de kinderen

Aanvullend voor BOL en BBL route:

- In overleg kinderen begeleiden, uitvoeren van opdrachten vanuit school.
- Afhankelijk van de leerroute is er een plan voor formatieve inzet. (BBI)

De begeleiding wordt per collega afgestemd, begeleiding is afhankelijk van het soort traject wat gevolgd wordt.

- Een BBler krijgt begeleiding van een vaste stage/praktijk begeleider maar ook van leidinggevende.
- Bol er krijgt vaste begeleider, ervaren pedagogisch medewerker toegewezen)
- Indien een vrijwilliger structureel komt wordt hij/zij aangestuurd door het aanwezige team en wordt er een vast contactpersoon aangewezen.
- Maatschappelijk stagiaires zijn relatief kort aanwezig. Zij worden gekoppeld aan een vaste pedagogisch medewerker.

### **Oproepkrachten**

Op de Bosplaats maken wij gebruik van onze eigen vaste invalpool. Daar zitten pedagogisch medewerkers in die al geruime tijd op de Bosplaats, op regelmatige basis, invallen en inmiddels alle kinderen op alle locaties kennen. Door krapte op de arbeidsmarkt is de laatste tijd helaas gebleken dat ondanks onze vaste poolers het een enkele keer voorkomt dat de bezetting bij meerdere (plotseling) zieke of/ en collega's die vakantie hebben we het rooster niet rond krijgen. Daartoe is besloten in gesprek te gaan met Flex Leidsters zodat, wanneer het echt nodig is, wij van hun diensten gebruik kunnen maken.

## **Aanmelding en Plaatsing**

Kinderen kunnen worden aangemeld (vanaf het schooljaar waarin het 3 jaar wordt) aanmeldingen lopen via een extern bureau: DebiCare. Zij beheren de aanmelding, planning en incassering van de Bosplaats. Zij kunnen tevens diensten leveren op het gebied van de kinderopvang-toeslag.

Aanmeldingen gebeuren via een online aanmeldformulier wat op onze website te vinden is: [www.debosplaats.nl](http://www.debosplaats.nl)

DebiCare Nederland BV

Contactpersoon: Peggy Tchai en Rosalie Hoogerwerf

Zeemanstraat 61B

Barendrecht

Telefoon: +31(0)180 55 59 11

Voor de volgorde van plaatsing hanteren we de volgende regels:

- Broertjes en zusjes van geplaatste kinderen krijgen voorrang.
- Kinderen van medewerkers van de Bosplaats en de Zeister vrijeschool krijgen voorrang.
- De vraag om uitbreiding van dagdelen krijgt voorrang.
- Bij gelijkheid krijgt de langste inschrijvingsduur voorrang.

Als kinderen niet direct kunnen worden geplaatst op de gewenste dagen, kijken we of er andere mogelijkheden voor plaatsing zijn en bieden die u aan. Wanneer er geen plaatsingsmogelijkheden zijn, worden kinderen op een wachtlijst geplaatst.

## **Wen periode**

Na retour van een getekend exemplaar van de "Plaatsingsovereenkomst" en voor de ingangsdatum van de opvang door BSO de Bosplaats neemt een van de pedagogisch medewerkers contact met u op voor het afspreken van een **kennismakingsgesprek** en een eventuele wenafpraak voor uw zoon of dochter.

De wenperiode is belangrijk om het kind de gelegenheid te geven stapje voor stapje aan de nieuwe omgeving te wennen en een vertrouwensband met de pedagogisch medewerkers op te bouwen.

Elk kind dat geplaatst wordt krijgt de mogelijkheid om indien nodig een middag te wennen.

## **Wen periode naar volgende basisgroep**

Op het moment dat een kind gaat doorstromen naar een volgende basisgroep volgt daarop maat een wenperiode. Het 1e overgangsmoment is van de kleuter naar de junior groep, dit verschilt per locatie. Sommige kinderen slaan de junior groep over. Of er is geen juniorgroep.

Als wij zien dat een kind er aan toe is om door te stromen bespreken wij dit met ouders en het kind en volgt er een overgang. Kinderen gaan wennen op de junior groep door samen te spelen met een vriendje op desbetreffende nieuwe groep. Of nemen deel aan aangeboden activiteit in de nieuwe groep. De junior en kleutergroepen liggen naast elkaar en de drempel is vaak ook laag. Ze komen elkaar in de gang of buiten tijdens het buitenspelen tegen, dus het wennen gaat "vanzelf".

Bij ons is het streven om kinderen als zij naar de 2e klas gaan door te laten stromen naar de senior groep. Tussen de meivakantie en zomervakantie gaan zij geleidelijk aan in groepjes wennen op de seniorgroep, eerst alleen spelen na het sap moment en dan de hele middag. Indien mogelijk gaat pedagogisch medewerker van huidige groep mee.

Sommige kinderen op de Socrateslaan stromen door naar een andere locatie, dit komt doordat 1 kleuterklas verbonden is aan locatie van Tuylllaan. Wanneer de kinderen naar de 1e klas gaan stromen zij door naar onze BSO op de van Tuylllaan.

Deze kinderen worden uitgenodigd om voor de zomervakantie kennis te maken met de BSO op de van tuylllaan. Daarnaast zal er vanuit het team op de Socrateslaan een overdracht gegeven worden over de betreffende kinderen aan het team op de van Tuylllaan.

### **Incidentele opvang**

Als u een keer extra opvang nodig heeft na schooltijd, tijdens vakantieweken of tijdens een extra vrije schooldag, dan is dit in overleg mogelijk (voor voorwaarden zie hieronder). Wij spreken van incidentele opvang als deze opvang niet op contract basis is ingekocht. U heeft dan ook geen gegarandeerde plaatsing. Voor plaatsing gelden de volgende voorwaarden:

- Als een ouder langer dan één week van te voren incidentele opvang aanvraagt, informeert de pedagogisch medewerker de ouder één week van te voren over de mogelijkheden.
- Incidentele opvang is alleen mogelijk indien de bezetting van de locatie dit toelaat.
- Het toegestane kind aantal per groep mag niet overschreden worden.
- Voor incidentele opvang wordt geen extra personeel ingezet.
- Er is geen maximum verbonden aan het gebruik van de incidentele opvang.
- De gemaakte afspraak over incidentele opvang wordt in de agenda van de groep vermeld en in de presentielijsten in de groep opgenomen.
- Incidentele opvang wordt achteraf gefactureerd en valt onder de Wet Kinderopvang.

### **Opvang op 2e basisgroep:**

In de wet- en regelgeving Kinderopvang staat vermeld dat een kind in de buitenschoolse opvang in één vaste groep kinderen geplaatst wordt. Voor de buitenschoolse opvang wordt deze groep kinderen een 'basisgroep' genoemd. De wet biedt ruimte om tijdelijk af te wijken van deze regel. Met schriftelijke toestemming van de ouders kan (extra) opvang voor een bepaalde periode in een andere groep dan de basisgroep van het kind plaatsvinden.

Een basisgroep bestaat bij De Bosplaats uit maximaal 20-30 kinderen voor de leeftijdsgroep kleuters en eersteklassers en tweedeklassers en ouder. Alle kinderen en groepsleiders weten hoe de basisgroepen zijn samengesteld.

De Zeister Vrije School kent een periode (tussen aanvang schooljaar en kerstvakantie) waarop kinderen minder lang op school verblijven dan later in het jaar (na kerst) de BSO sluit daarop aan door lunchopvang te organiseren.

Voor ons als opvang betekent dit dat wij om 13 uur niet alleen de kinderen uit de kleuterklas opvangen maar ook de kinderen uit voornamelijk de eerste klas.

Veel ouders kiezen ervoor om hun kinderen uit de kleuterklas of de eerste klassen van de onderbouw tot 15 uur bij ons te laten overblijven, zodat zij om 15 uur meerdere kinderen tegelijk kunnen ophalen.

Met name voor de kleutergroepen betekent dit dat er na de lunch een verschuiving plaatsvindt, namelijk de samenstelling van hun basisgroep veranderd. Er gaan kinderen naar huis en er komen om 15:00 kinderen van school bij.

In de praktijk houdt dit in dat kinderen (kinderen uit klas 1 en oudste kleuters) lunchen in het ene lokaal, maar zich vanaf het buitenspelen (aansluitend op de lunch) op het kleuterplein begeven, om daar te spelen met de kinderen die nu aan de groep toegevoegd zijn en daar ook het andere BSO lokaal gebruiken als speelruimte. Hier worden alle kinderen aan het einde van de dag opgehaald.

In bepaalde situaties (denk aan vakanties en/of studie(mid)dagen, bij hoge uitzondering een zieke collega) kan er voor gekozen worden om groepjes kinderen buiten hun vaste basisgroep samen te voegen.

Bij de samenvoeging zijn vaste pedagogisch medewerkers aanwezig en is de structuur van de dag gelijk, dus herkenbaar voor uw kind. Hierbij zullen wij altijd rekening houden met uw kind!

We plaatsen geen kleuters bij de 'seniorgroep' kinderen. Als kinderen wisselen van basisgroep is dat alleen tussen junior/kleutergroepen of alleen tussen de seniorgroepen.

De wet verplicht ons om ouders te informeren en schriftelijke toestemming te vragen voor het plaatsen van een kind in meer dan één basisgroep, ook als dat op dezelfde locatie is.

### **Wanneer mag/kan een kind voor een activiteit de basisgroep verlaten ?**

#### Vakanties, studiedagen, schooldagen:

Voorbeelden:

Wanneer er een workshop wordt aangeboden voor een bepaalde leeftijd. Kinderen krijgen dan indien mogelijk de keuze of ze daar aan willen deelnemen. Bijvoorbeeld omdat het kind meer uitdaging nodig heeft. Kinderen uit de junior/ kleutergroep kunnen dan in overleg aansluiten bij de workshop. Er zijn dan op beide groepen nog voldoende pedagogische medewerkers aanwezig.

Bovenstaande geldt ook voor een specifieke activiteit zoals samen schilderen, de ruimtes worden dan zo optimaal gebruikt. Kinderen kunnen kiezen waar zij op dat moment behoefte aan hebben. Zo kan de schilderactiviteit in een aparte ruimte plaatsvinden en is er rust en aandacht voor de ervaring van het creëren met een penseel en kleuren.

Tijdens uitstapjes kan het ook voorkomen dat kinderen hun groep verlaten. In principe worden activiteiten en uitstapjes per groep aangeboden maar wanneer er plekken over zijn bij een uitstapje kan het voorkomen dat we een aantal kinderen van een andere groep uitnodigen mee te gaan.

Ook kan er in de andere groep een vriendje/vriendinnetje zitten waar ze graag mee willen samenspelen dan wordt in overleg gekeken waar de kinderen samen kunnen spelen.

### **Wanneer wordt uw kind in meer dan één basisgroep geplaatst?**

Uw kind kan op verschillende dagen in de week geplaatst zijn in de andere basisgroep, *op dezelfde locatie*. Dit is het geval bij:

Pedagogisch werkplan BSO de Bosplaats 2024



- Bij een incidenteel lagere bezetting van groepen, bijvoorbeeld in vakanties of tijdens studie(mid)dagen van de Zeister vrijeschool.
- Als uw kind voor de periode: aanvang schooljaar tot na kerst (tot aan de schooltijden wisseling) op de BSO verblijft en na de lunch nog tot eind van de dag bij de BSO blijft spelen.

### **Vervoer**

De kleuters/junior kinderen die van de Zeister Vrije School naar de Bosplaats komen worden door de pedagogische medewerkers gehaald lopend of met de (elektrische) bakfiets of begeleid naar de taxi door een pedagogisch medewerker. De kinderen van de seniorgroepen komen veelal zelfstandig naar de groep en melden zich bij hun eigen leiding. Soms gaat dat in overleg of samenwerking met leerkrachten van school.

De verantwoordelijkheid voor het vervoer van kinderen van een externe school ligt bij de ouders. De Bosplaats heeft echter een overeenkomst met een taxibedrijf om het vervoer van kinderen te regelen van een externe school naar de BSO, waar ouders gebruik van kunnen maken. Kinderen vanaf 8 jaar kunnen ook per fiets of te voet naar de BSO komen, mits de ouders hiervoor de zelfstandigheidverklaring hebben ingevuld en ondertekend. Ook voor kinderen van de Zeister Vrije School geldt dat zij soms bijvoorbeeld zelfstandig van de ene locatie naar de andere kunnen komen om bijvoorbeeld na de gymles naar de Bosplaats te gaan. Dit gebeurt echter alleen met toestemming van ouders.

## Hoofdstuk 2

### *Pedagogische uitgangspunten*

Onze pedagogische uitgangspunten en onze visie op de ontwikkeling van de mens zijn gebaseerd op de mens- en ontwikkelingsvisie, zoals die in de antroposofie is beschreven. Dit zijn dezelfde inzichten als die waarop de pedagogie van de vrijescholen gebaseerd is.

Het belangrijkste uitgangspunt is de aan de antroposofische menskunde ontleende gedachte dat ieder individueel mens zich in vrijheid moet kunnen ontwikkelen tot wie hij is. Voor vrijescholen is pedagogie dan ook niet het opleiden en vormen van een leerling aan de hand van allerlei vaststaande en opgelegde wetten en regels, maar juist het herkennen en stimuleren van de verborgen mogelijkheden van kinderen zelf; de persoonlijke ontwikkelingsweg van het kind staat centraal.

Een citaat uit de vrijeschool beweging over de visie die zij volgen ten aanzien van de ontwikkeling van kinderen:

*“De vrijeschool gaat uit van onderwijs met een spirituele menskundige visie naar lichaam, ziel en geest. We bieden leerlingen zo ontwikkeling tot aan de volwassenheid en geven een basis voor een leven lang leren. Daarom is een voortdurende ontwikkeling van onderwijs én van medewerkers in het onderwijs wezenlijk. We proberen aan te sluiten bij leeftijd, drijfveren en mogelijkheden van leerlingen; zorgen dat kennis kunde en kunst wordt. De leerlingen krijgen dan de kans hun verworvenheden in de breedste zin van het woord te gebruiken. Dat vinden we belangrijk omdat de leerling zich zo evenwichtig vormt als denkend, voelend en strevend wezen. Op die manier kan het antwoord worden gegeven op vragen wie ben ik, wat wil ik en wat kan ik. Dat inzicht, die zelfkennis en dat helder oordeelsvermogen leiden ertoe dat leerlingen volwassenen kunnen zijn, innerlijk vrij, zelfzeker en zelfstandig in de samenleving, zodat individuele ontplooiing kan leiden tot een creatieve en oorspronkelijke bijdrage aan een gezonde wereld.”*

*De Vrijeschoolkrant, editie 2007*

Ieder kind is waarlijk uniek en wordt niet gezien wordt als een "onbeschreven blad", maar als een mens met eigen talent, een eigen voorgeschiedenis en individualiteit. Ook heeft ieder kind als het ware de opdracht om, vanuit zijn karma (=levensplan, levenslot), zijn eigen mens-zijn te ontwikkelen, zijn eigen weg te vinden hier op aarde. Het kind ontwikkelt door de jaren heen vermogens die al diep in de ziel sluimeren. Algemeen menselijke vermogens die wij als mens mee krijgen, zoals het vermogen om te spreken, ons zaken voor te stellen. Maar ook specifieke vermogens gekoppeld aan deze mens. Dit instrumentarium ontwikkelt zich voortdurend, uit deze vermogens ontstaan vaardigheden die deze mens steeds meer en meer ten dienste staan.

Dat neemt niet weg dat er wetmatigheden te herkennen zijn in de ontwikkeling die de kinderen doormaken. Deze ontwikkeling gaat in fasen en brengt gevoelige perioden, bepaalde wetmatigheden, kwaliteiten en vermogens met zich mee, die een eigen aanpak vragen voor een optimale ontwikkeling. Op de vrijescholen wordt daar in het onderwijs heel bewust op ingespeeld door de kinderen die lesstof aan te bieden die bij hun leeftijd en ontwikkeling past. Daarbij streeft de vrijeschool naar een ontwikkeling van alle verschillende

kwaliteiten van de mens, daarom wordt niet alleen de intellectuele of cognitieve ontwikkeling gestimuleerd, maar ook juist de emotionele, sociale en kunstzinnige vorming. Het streven is naar harmonie tussen hoofd (denken), hart (voelen) en handen (creëren/ willen).

De opgave van de pedagogie is dan om zodanige voorwaarden te scheppen voor het kind, dat het zich optimaal kan ontwikkelen op alle gebieden.

In de buitenschoolse opvang De Bosplaats willen wij hier op aansluiten door een vergelijkbaar klimaat te creëren waarin de kinderen zich geborgen en herkend kunnen voelen. Hierin vinden wij het erg belangrijk dat de groepsleiding van de Bosplaats verbinding aangaat met de kinderen, hen kent en kan begeleiden vanuit de relatie. Daarnaast maken we vanuit de aansluiting op het klimaat van de school keuzes en beslissingen over de inrichting van De Bosplaats, speelgoed, voeding, dagindeling en andere huishoudelijke zaken. We willen de kinderen een "huiselijk" klimaat bieden, waar zij zich kunnen ontspannen en binnen redelijke grenzen zelf kunnen kiezen wat ze gaan doen. De tijd die de kinderen op De Bosplaats doorbrengen is vrije tijd, dus plezier beleven, geen prestatie hoeven te leveren en zelf kunnen kiezen. Wij willen ze stimuleren om met hun eigen fantasie zichzelf te vermaken, activiteiten te ondernemen en te ontwikkelen.

De werkzaamheden en activiteiten van de leiding kunnen daarbij een ondersteunend of een helpend voorbeeld zijn, maar zullen niet dwingend zijn. Voorgelezen verhalen en (aangeboden) activiteiten kiest of stuurt de leiding zodat ze passen bij de ontwikkelingsfase van de groep kinderen. We streven ernaar er werkelijk te zijn voor de kinderen, met aandacht en bewust van ieder kind.

## Hoofdstuk 3

### *'een karakteristiek per groep en de omgang met de kinderen'*

#### Het jonge kind

Deze groep is bedoeld voor de kleuters en de kinderen uit klas 1 (groepen 1 t/m 3). De leeftijd van deze kinderen is 4 tot ongeveer 6/7 jaar.

Deze groep is nog in tweeën te delen in de groep kleuters en de groep junior (oudste kleuters en schoolkinderen van klas 1). Beiden willen we daarom apart bespreken.

#### De Kleuters

De kleuters staan nog sterk open voor hun omgeving; zij nemen waar met heel hun lichaam, met al hun zintuigen. Hun waarnemingen zijn omvattend: deze blijven niet beperkt tot de buitenkant van de dingen, maar hebben ook betrekking op stemmingen, gevoelens en gedachten van mensen. De kinderen in deze fase gaan mee met de stroom van het geheel, de groep, daar zijn ze een deel van en ze beleven zichzelf ook nog nauwelijks daarvan afgescheiden. Het jonge kind leeft in zijn directe omgeving, moet zijn lichaam opbouwen, dit leren kennen en gebruiken. Kinderen van deze leeftijd leven sterk vanuit de nabootsing. Ouders, meester of juffie in de klas, van de opvang of de club zijn een belangrijk voorbeeld van hoe je met dingen om kunt gaan.

Door de nabootsing leren de kinderen al doende; niet datgene wat de volwassene zegt of denkt is doorslaggevend, maar datgene wat deze dóét. Door doen, meedoen, en nadoen leert het kind hoe het toegaat. Het ontdekt de wereld en ontwikkelt diverse vaardigheden en gewoontes.

Jonge kinderen treden de wereld en hun medemensen vol vertrouwen tegemoet. Zij beleven de wereld als goed en staan hier nog onbevangen en met overgave in.

Vanwege de openheid van de kinderen vinden wij het belangrijk zorg te dragen voor de kwaliteit van de indrukken die zij opdoen, dat wil zeggen: wát zien, horen, betasten, proeven onze kinderen? Wat beleven ze aan ons?

Wij vinden het belangrijk dat de kinderen échte indrukken opdoen, dus kiezen wij zoveel mogelijk voor natuurlijke materialen voor onze meubels en speelgoed, voor eenvoudig speelgoed dat in de fantasie van de kinderen van àlles kan zijn, voor warme natuurlijke kleuren die geborgenheid kunnen bieden, voor eenvoudige biologische voeding.

Ook besteden we zorg en aandacht aan onze eigen houding: dat we er werkelijk zijn voor de kinderen en collega's, open en met aandacht, niet gehaast of in gedachten bij iets anders. Natuurlijk kunnen we dit ideaal niet in iedere situatie en op elk moment van de dag waarmaken, maar we streven er wél naar.

## **De eerste klassers**

Bij de schoolkinderen van klas 1 (groep 3) neemt dit grote vertrouwen en nabootsen langzaam af, evenals de kracht van de fantasie; zij zijn 'schoolrijp' geworden en willen gaan leren en begrijpen, onderzoeken en uitproberen. Dit geldt niet alleen voor de lesstof, maar vaak ook voor de mensen en dingen om hen heen: ben jij werkelijk wat je lijkt te zijn? Kun je wat je lijkt te kunnen? En het belangrijkste: doe je wat je zegt te zullen doen?

Tegelijkertijd kunnen deze kinderen ook klein zijn en kwetsbaar; zoals zij hun omgeving op zijn eigenschappen testen en waarderen, zo voelen ze ook zichzelf gewogen en beoordeeld.

Voor beide groepen kinderen, kleuters en schoolkinderen, geldt dat zij in deze fase veel meemaken, zij ondergaan veel veranderingen: vanuit de veilige omgeving van thuis of de kleuterklas naar kleuterklas of lagere school; de confrontatie met vaak veel en onbekende kinderen; de andere gewoonten en ritmen; en niet te vergeten: het meedoen. Ze zijn nu op school, willen en moeten meedoen. De kinderen zijn dan ook vaak moe en vol van indrukken. Vaak ook is er behoefte om na enig uitrusten de indrukken te verwerken door juist actief buiten bezig te zijn, vanuit de eigen fantasie.

Op de buitenschoolse opvang De Bosplaats houden we daar rekening mee.

De groepjes voor lunch en de groepen voor het sap zijn vast, evenals de leiding. Onze ruimten zijn huiselijk ingericht. We hebben een eettafel om aan te eten of later aan te knutselen of huiswerk te maken, en een zithoek met een bank waar je heerlijk op kunt uitrusten. Er zijn knusse hoekjes waar de kinderen zich kunnen terugtrekken of rustig kunnen spelen. Wij hebben geen muziek aan staan, we zingen zelf de liedjes die de kinderen hebben geleerd als dat zo te pas komt. De buitenruimte, de speelpleinen van de kleuterklassen, staat volledig tot beschikking van de kinderen en we hebben veel buitenspeelgoed (fietsjes, ballen, steppen, skelters, springtouw, schommels, planken, lappen etc.). Ook in de buitenruimte zijn mogelijkheden en hoekjes om naar behoefte in de ruimere ruimte of meer geborgen te zijn, samen of apart te kunnen spelen en actief of lui te zijn, waardoor iedereen naar keuze met of naast elkaar kan zijn.

## **Hoe verloopt de middag voor de eerste klasser?**

Als de kinderen uit school komen gaan we eerst allemaal even naar buiten voor het eten.

(De Zeister Vrije School heeft een continu rooster en pas in klas 1, 2 en 3 wordt in fasen de middagklas ingevoerd. Daarom komen een groot aantal kinderen al om 12.50 naar De Bosplaats.)

Ondertussen wordt de tafel gedekt, na het half uurtje buitenspelen gaan de kinderen naar het toilet en wassen hun handen. Met iedereen aan tafel openen we de maaltijd met een spreuk die we met ons allen zeggen. Daarna voorziet de leiding iedereen van een boterham, die we met een mes zoveel mogelijk zelf smeren en opeten. Als

een kind dat nog niet kan is dat helemaal niet erg, de leiding helpt natuurlijk, maar veel kinderen zijn er wat trots op als ze het wel zelf kunnen! De leiding zorgt voor melk, thee of water voor iedereen, en we maken echt een rust- en ontmoetingsmoment van de maaltijd. Met een voorgelezen verhaal en een spreuk sluiten we de maaltijd af. Daarna ruimen we gezamenlijk af en doet een van de leiding eventueel met behulp van twee kinderen de afwas.

Als de kinderen die middagklas volgen uit school gekomen zijn spelen zij eerst weer een half uurtje buiten. Dan drinken we thee of sap met fruit en iets lekkers erbij. Ook daarna zijn de kinderen vrij om te doen waar ze zin in hebben. Er kan buiten gespeeld worden, of binnen geknutseld, of gelezen of met de blokken gebouwd of worden deelgenomen aan activiteit.

Om ongeveer 17 uur gaan we met ons allen buiten het grootste gedeelte opruimen en ook binnen komt alles langzaam weer op z'n eigen plek terecht. Om 17 uur is tijd voor een snoepje of dropje. Tot de kinderen worden opgehaald zijn we allemaal nog binnen aan het spelen of bij mooi weer lekker buiten. Om 18 uur begint de leiding met binnen opruimen, de kinderen die er nog zijn kunnen daarbij helpen. Voor de kinderen met trek is er dan ook nog een rijstwafel. Het laatste half uurtje op De Bosplaats doen we iets rustigs, een spelletje, lezen of voorlezen en dan is de dag al weer voorbij. De leiding sluit de dag af door nog even met elkaar de middag te na te bespreken en iets in het logboek te schrijven.

Wij vinden het belangrijk om de dag in een herkenbaar ritme door te brengen; rust en activiteiten, binnen en buiten, samen en alleen wisselen elkaar af. Zo bieden wij het jonge kind zekerheid, vertrouwen en bescherming. De leiding geeft veiligheid en structuur.

### **Het oudere schoolgaande kind**

De kinderen van klas 2 t/m klas 6 (groep 4-8, leeftijd ca 7-8 tot 12-13 jaar) maken een heel andere ontwikkeling door. Voor hen speelt vooral dat zij aan het ontdekken zijn dat zijzelf en ieder ander mens een apart individu is, dat er dus verschillen zijn tussen mensen en dingen onderling, dat die verschillen gevolgen hebben voor de omgang met mensen en dingen en dat er regels nodig zijn als houvast om met al die verschillende mensen en situaties te kunnen omgaan. Zij zijn al volop gewend aan het functioneren binnen een (klassen)groep en hebben langzamerhand alle dagen middagklas (behalve woensdag natuurlijk).

Het opgroeiende kind moet zijn lichaam, dat in de leeftijd van 7 tot 12 groeit en van proporties verandert, echt gaan beheersen in grove en fijne motoriek door veel te oefenen. Daarnaast moet het kind leren sociaal te functioneren in groepen en een stevige basis te ontwikkelen om tot een zelfstandige persoonlijkheid te komen.

### **Hoe verloopt de middag voor het oudere schoolgaande kind**

De jongsten van deze groep komen nog op een aantal dagen om 12.50 uit school, maar de meesten komen om

Pedagogisch werkplan BSO de Bosplaats 2024

15.00 of later en hebben daardoor veelal maar een korte tijd op De Bosplaats.

De kinderen die om 12.50 uit zijn eten, net als de juniorgroepen, gezamenlijk aan tafel een broodmaaltijd. Iedereen smeert zelf zijn boterham met een mes, de leiding helpt om de drukte binnen de perken te houden en toch iedereen zijn/haar verhaal te laten doen, waarbij we naar elkaar (leren) luisteren. Ook hier wordt de maaltijd eventueel afgesloten met een voorgelezen verhaal dat past bij de ontwikkelingsfase van de kinderen.

Op De Bosplaats ontvangen we de kinderen die om 15.00 of later aankomen (meestal individueel omdat ze zelfstandig komen) met aandacht en belangstelling en worden de kinderen op de presentielijst aangekend als zij zich melden. Na zo'n half uur buiten spelen en nadien opruimen gaan we rond 15.30 naar binnen om gezamenlijk wat te eten (fruit, boterham uit het vuistje) en te drinken. Aangezien kinderen in deze leeftijdsgroep vaak sterk bezig zijn met de sociale verhoudingen en interactie tussen henzelf en andere mensen en dingen, is het functioneren in een groep soms erg vermoeiend voor hen. Het kan dan zijn dat een kind zich liever (een tijdje) wil terug trekken, met rust gelaten wil worden, om te denken, te schrijven, huiswerk te maken of op de bank te liggen. Aan de andere kant is het mogelijk dat het met een van de leiding wil praten, of een spelletje wil spelen om afleiding van al die vermoeiende ervaringen en gedachtenperikelen te hebben. Of juist buiten actief wil zijn, als tegenwicht aan al dat zitten in de klas.

We hebben veel mogelijkheden voor de kinderen in deze fase. Voor buiten allerlei bewegingsspeel, zoals stelten, eenwielers, ballen, skates, (tafel)tennis en dergelijke, naast allerlei (groeps)spellen die ze zelf bedenken. Zo kunnen zij in contact blijven met hun lichaam, kracht, vaardigheid en energie tonen, zich meten aan elkaar, bij activiteiten met wedstrijd-elementen. Of juist geen wedstrijd, maar door de kleintjes rond te rijden met de skelter of hen te helpen met een groot kasteel in de zandbak. Voor binnen hebben we bordspelen met allerlei spelregels, soms zelf te ontwikkelen of met elkaar af te stemmen.

(Ook daarna zijn de kinderen vrij om te doen waar ze zin in hebben. Er kan buiten gespeeld worden, of binnen worden geknutseld, tafelfootbal of gelezen. We hebben een goed gevulde boekenkast met bijv. avonturenromans, griezelboeken, reisboeken, ontdekkingsboeken. Van alles om de wereld (en jezelf daarin) te leren kennen. )

Om ongeveer 17.00 uur gaan we met ons allen buiten opruimen, en ook binnen komt alles langzaam weer op z'n eigen plek terecht. Om 17.00 uur is het tijd voor een snoepje of dropje. Tot de kinderen worden opgehaald zijn we allemaal nog binnen of bij mooi weer nog buiten. Om 18.00 uur begint de leiding met binnen opruimen, de kinderen die er nog zijn kunnen daarbij helpen. Voor de kinderen met trek is er dan ook nog een rijstwafel. Het laatste half uurtje op De Bosplaats doen we iets rustigs.

De leiding sluit de dag af door nog even met elkaar de middag na te bespreken en iets in het logboek te schrijven.

Bij de wereld en jezelf daarin te leren kennen past ook een grotere (mogelijkheid tot) zelfstandigheid. De Bosplaats wil die ruimte bieden; in overleg tussen kind, ouders en leiding kan vastgesteld worden welke vormen van zelfstandigheid aan een kind geboden worden en hoe hierbij de verantwoordelijkheden verdeeld worden. Een kind kan bijvoorbeeld zelf op de fiets naar De Bosplaats toe komen, of op een afgesproken tijd zelfstandig naar een vriendje, club of naar huis vertrekken. Dit is ook een uiting van het vertrouwen dat ouders en leiding in het kind hebben, dat zij het kind durven los laten. Dit is de fase dat de beschermende zorg kan gaan afnemen en het kind zich gaat voorbereiden op een plaats in de maatschappij, met alle risico's van dien. Daartoe kunnen opvoeders met het kind afspraken maken en die evalueren; nagaan wat goed gaat, wat moeilijk was, met die

ervaringen voorbereiden op de volgende keer. Dit vraagt in eerste instantie extra overleg tussen ouders en leiding van De Bosplaats, maar levert daarna een grotere zelfstandigheid van en tevredenheid bij het kind op.

Ritme en veiligheid zijn nog steeds belangrijk, maar nu zal een kind vaker de bijbehorende regels ook gaan testen. De vragen worden steeds belangrijker: ben jij werkelijk wie je lijkt te zijn? Kun je wat je lijkt te kunnen? En het belangrijkste: doe je wat je zegt te zullen doen? Het kind gaat deze vragen onderzoeken, de grenzen ervan verkennen (en er dus overheen), als testen van de waarheid, als testen van de autoriteit van de leiding. De leiding moet “waar” zijn: echt, dus staan voor wat je zegt, geen loze praatjes, consequent zijn (regels zijn regels). Als dat zo is (en dat wordt getest door de kinderen!) krijg je als leiding autoriteit, dat kan je niet afdwingen. In deze leeftijdsfase is autoriteit belangrijk, omdat dat het voorbeeld is wat nagevolgd kan worden in gedrag naar normen en waarden van volwassenen.



## Hoofdstuk 4

### ***'Mentorschap en volgen van de ontwikkeling'***

Aan ieder kind op De Bosplaats wordt een mentor toegewezen. De mentor is een pedagogisch medewerker die werkzaam is op de groep van het kind. De mentor is het aanspreekpunt voor de ouders om de ontwikkeling en het welbevinden van het kind op de BSO te bespreken.

Op de Bosplaats ziet het mentorschap er als volgt uit:

- De mentor is contactpersoon voor kind, ouder, collega's, juf of meester op school en met toestemming van ouder eventueel voor derden.
- De mentor houdt de ontwikkeling en het welbevinden van het kind in de gaten door middel van observaties en door het invullen van de observatielijst uit het document 'werken aan welbevinden'.
- Kinderen van de senior groepen (8+) mogen samen met de mentor 1x per jaar (meer als dit gewenst is) een vragenlijst invullen. De vragen gaan o.a over hoe het kind zich voelt op de BSO, wat leuk is en wat anders zou kunnen.
- Op de Bosplaats vindt 1x in de 4 tot 6 weken locatieoverleg/kindbesprekingen plaats. Samen met de collega's wordt een beeld geschetst van het kind zodat de mentor en collega's ontwikkelingen nauwkeurig kunnen opvolgen, afspraken gemaakt kunnen worden en daar naar gehandeld kan worden.
- Bij zorgen of vragen met betrekking tot het kind maakt de mentor dit inzichtelijk. De eventuele gesprekken die hieruit voortkomen worden door de mentor gevoerd in overleg met de leidinggevende.
- De mentor is het aanspreekpunt voor alle vragen en opmerkingen over de opvangdag(en) van het kind. De algemene dagelijkse overdrachtszaken kunnen natuurlijk gewoon met alle pedagogisch medewerkers van de betreffende dag worden besproken.
- De mentor is verantwoordelijk voor het plannen en houden van het intake gesprek.
- De mentor is op de hoogte van persoonlijke zaken van het kind, bijvoorbeeld het kennen van de sporten en hobby's die het kind volgt of heeft. Verder regelt de mentor het eventueel vieren van de verjaardag en afscheid bij vertrek van de locatie of opvang.

De observaties die gedaan worden zijn de basis voor het jaarlijkse oudergesprek. Deze oudergesprekken zijn niet verplicht, samen met de ouder wordt gekeken wat nodig is. Ouders worden in de gelegenheid gesteld om een vragenlijst in te vullen zodat ook zij zich kunnen uitspreken over de kwaliteit van de opvang. Indien van toepassing wordt de feedback meegenomen ten behoeve van de kwaliteitsverbetering .

Rond de verjaardag van het kind en zeker in de begin periode van het kind op de Bosplaats is de mentor verantwoordelijk voor de administratie rondom het kind zoals bijhouden van het dossier met alle actuele informatie gegeven vanuit de ouders, de afspraken met de ouders en de zorg dat deze nagekomen worden.

De mappen met de observaties rondom het kind worden zorgvuldig bewaard op de desbetreffende groepen in een afgesloten kast.

### **Signalen in de ontwikkeling van kind**

Bij het signaleren van bijzonderheden in de ontwikkeling van het kind wordt dit altijd met de ouder besproken tijdens de overdracht. Wanneer er meer tijd nodig is wordt er een afspraak gemaakt voor een oudergesprek. Het team kan voor advies onze pedagogisch coach raadplegen. Indien wij merken dat de ouder zelf de weg niet weet te vinden naar passende hulpinstanties zullen wij hen doorverwijzen.

Wij gebruiken hiervoor de sociale kaart op pagina 32 ( zie bijlage aan het einde van dit document)

## Hoofdstuk 5

### *'Beleven van de seizoenen'*

Het leven op aarde kent vele verschillende ritmen.

Het eerste waar we vaak aan denken is het ritme van dag en nacht, eb en vloed, ritmen die vanuit het heelal ons bereiken. Mens, dier en plant hebben ook hun ritmen in slapen en waken, eten en verteren, activiteit en rust.

Ritme is wat anders dan regelmaat. Regelmaat gaat veelal op de klok; zo laat dit, zo laat dat. Regelmaat kan een ijzeren regime van gewoonten worden, dan is het verstarde en dood.

Ritme is de harmonische afwisseling tussen inademing en uitademing, inspanning en ontspanning, opbouw en afbraak. Dit geldt zowel voor de processen in het (menselijk) lichaam als voor de activiteiten van de mens. Ritmen zijn beweeglijk, passen zich aan aan veranderingen: na een grote inspanning geeft het lichaam behoefte aan rust aan, en soms ook behoefte aan extra voedsel. Aan het einde van een luierdagje in de tuinstoel in de zon is een frisse salade veel smakelijker dan een copieus diner, om maar een paar voorbeelden te geven.

Op De Bosplaats willen we leven in het ritme van de dag en van het jaar.

We gaan uit van de gewone dagelijkse dingen en besteden daar aandacht en zorg aan. 'Van gewone dingen iets bijzonders maken' heeft eens in een artikel over een antroposofisch georiënteerd kinderdagverblijf gestaan. Dat is precies wat wij ook willen doen.

Als de kinderen uit school komen creëren we eerst een moment om in rust iets te eten en te drinken om bij te komen van een vermoeiende schooldag. Daarna is er gelegenheid om te spelen, waarbij binnen en buiten, alleen en samen elkaar zullen afwisselen. We sluiten de dag af met een rustige activiteit.

Tijdens de vakanties kunnen er wat meer activiteiten aangeboden worden. Dit heeft alles te maken met het feit dat er dan meer tijd is om dingen te doen en kinderen fris en vol energie als 's ochtends op De Bosplaats komen. De ochtenden lenen zich prima voor specifieke activiteiten als een lekkere wandeling, zelf iets bakken, een uitgebreid actief knutselwerk, in de tuin bezig zijn, iets maken of herstellen voor De Bosplaats. Afhankelijk van seizoen en belangstelling van de kinderen en leiding is er van alles te bedenken. In de zomervakantie zijn er themaweken, waarbij de leiding voor elke week een thema neemt en voor elke dag in die week een activiteit voorbereid. Zo zijn er de afgelopen jaren hutten gebouwd, circus activiteiten gedaan, gebakken en gekookt, heksenspeurtochten, sporten, strand en zee, toneel en poppenkast, enzovoorts.

Voor de jongere kinderen is de broodmaaltijd tussen de middag dan echt een gelegenheid om te rusten, en biedt de leiding bewust een rustgevende activiteit als bv. (voor)lezen aan. Anders wordt de dag wel erg lang en intensief voor hen.

Een belangrijk gegeven voor het ritme zijn de seizoenen en de jaarfeesten. In de getijden van lente, zomer, herfst en winter beleven we het leven mee van ontluiken tot aan het uiterlijke sterven toe. De jaarfeesten geven aan

deze beleving nog een extra dimensie mee.

In de huiskamers hebben we een jaartafel, een vaste plaats waar we iets uitbeelden van de sfeer van de tijd van het jaar of het aankomende jaarfeest. De jaartafel geeft de kinderen herkenning en laat hen mee beleven wat er in het jaar omgaat. Vaak vinden ze het heel leuk om mee te helpen de jaartafel klaar te zetten en worden ze geïnspireerd om zelf iets te gaan maken.

De leiding draagt er zorg voor dat de verschillen in sfeer gedurende het jaar ook merkbaar zijn op De Bosplaats. Dat doen ze niet alleen door de aankleding van de jaartafel en de rest van de ruimte, maar ook door de verhalen, spelletjes, kleurplaten en activiteiten die aangeboden worden aan te passen aan het seizoen.

De jaarfeesten zullen we bewust summier vieren met de kinderen, bijvoorbeeld door middel van een tafelkleedje met een bosje zelf geplukte bloemen, iets anders dan anders bij het eten, een extraatje bij de thee, en dergelijke. Dit heeft als reden dat er op de Vrije school en waarschijnlijk thuis al veel aandacht en zorg aan besteed wordt en wij willen voorkomen dat de kinderen al 'uitgefeest' zijn voor het feest begint.

## Hoofdstuk 6

### *'Moderne media-middelen'*

Het is u wellicht opgevallen dat u bij de beschrijvingen van de groepen nauwelijks iets gelezen hebt over radio, televisie, computer en aanverwante apparatuur en mogelijkheden.

Hoewel deze apparatuur tegenwoordig in ruime mate overal aanwezig is en door velen als haast onmisbaar wordt beschouwd, delen wij, vanuit de antroposofische gezichtspunten, deze visie niet.

Naar ons idee is de mate waarin de huidige informatie- en communicatietechnologie doordringt in school en huiskamer voor (met name jonge) kinderen te groot, te overweldigend. Ook een radio die aanstaat, doet een constant beroep op het gehoor, een zintuig wat niet af te sluiten is en het kind moet dus die prikkels verwerken, ook op momenten dat het kind eigenlijk niet echt luistert. Zij worden geconfronteerd met een grote hoeveelheid informatie die zij nog niet kunnen verwerken, omdat zij daar nog niet aan toe zijn.

Daarbij is ook een belangrijk punt dat radio, televisie en computer slechts beperkte mogelijkheden tot waarneming en interactie bieden, en de mogelijkheden die er zijn, zijn van tevoren bepaald middels de programmering van de apparatuur. Dit is een groot verschil met de directe interactie en waarnemingen, die kinderen in een ontmoeting met elkaar, met de leiding, met fantasievol spelmateriaal, of met de natuur kunnen opdoen.

Daarom bieden wij de moderne media, evenals elektronisch speelgoed, niet aan. Wij zijn er van overtuigd dat kinderen zich bij ons prima kunnen vermaken op allerlei andere manieren, waarvoor wij de ruimte, materialen en gelegenheid bieden.

Voor de groep kinderen vanaf klas 4 /groep 6 (10 jaar en ouder) zien wij wel mogelijkheden in het (leren) omgaan

met deze media, maar zijn we nog op zoek naar de praktische uitwerking hiervan. Ook willen we de afweging maken óf we het wel mogelijk moeten maken omdat de kinderen al zo veel met deze media omgaan buiten De Bosplaats.

Bij de praktische uitwerking denken we dan met name aan hoe je kinderen leert een gezond evenwicht te ontwikkelen in het omgaan met deze media en spelen (gezien hun enorme aantrekkingskracht) en allerlei andere activiteiten. Uiteraard is af en toe een cakerecept opzoeken, een voorbeeld voor een illustratie of feitelijke kennis over een onderwerp voor een speurtocht of kwis op de computer onder begeleiding van een pedagogisch medewerker niet uitgesloten natuurlijk.

## **Hoofdstuk 7**

### ***‘emotionele veiligheid, persoonlijke competentie, sociale competentie en socialisatie’***

Vanuit de Wet Kinderopvang moet een kindercentrum beschikken over een pedagogisch werkplan, waarin de voor het kindercentrum kenmerkende visie op de omgang met kinderen is beschreven. Daarin moet ook worden omschreven hoe het pedagogisch handelen, het opvoeden van kinderen wordt gezien (Riksen-Walraven, 2000) als het aanbieden aan kinderen van:

#### **1. Een gevoel van – emotionele – veiligheid.**

Veiligheid heeft te maken met ‘het bieden van een veilige omgeving, een veilige basis waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn’. Het is één van de meest belangrijke doelen en een voorwaarde voor kinderen om zich goed te kunnen ontwikkelen.

Veiligheid heeft dus te maken met het zorgen voor een omgeving zonder emotionele gevaren. Het heeft ook te maken met zorgdragen voor een omgeving zonder lichamelijke gevaren.

De pedagogisch medewerker geeft het kind een gevoel van veiligheid en vertrouwen. Ze is beschikbaar als het kind haar nodig heeft voor troost, steun of voor het opvangen van gevoelens. Ze steunt kinderen in het dingen zelf doen of iets proberen zelf op te lossen. Pedagogisch medewerkers geven de kinderen houvast door de wereld om hen heen te structureren en te verduidelijken.

Rust, ritme, regelmaat, regels: vaste groepjes, vaste leiding, vast dagritme, gedragsregels (zo doen we het hier), het kind weet waar het aan toe is. Dat geeft houvast en emotionele veiligheid, de basis. De houding van de leiding naar het kind is er een van aandacht en betrokkenheid: jij bent uniek en OK. Daarnaast zijn er gedragsregels: pesten doen we niet, stop is stop, we doen elkaar geen pijn etc.

Fysieke veiligheid uit zich in de inrichting, de aangeboden spelmogelijkheden en regelmatige inventarisaties. Ook hier zijn gedragsregels: ballen doen we buiten, niet binnen, gereedschap mag je alleen onder toezicht van leiding gebruiken, je blijft op het terrein, etc. Kinderen moeten wel geleidelijk leren omgaan met potentiële gevaren, een té veilige omgeving is een rem op die ontwikkeling.

#### **2. Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie**

Met persoonlijke competentie wordt bedoeld de algemene persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit. Door deze kenmerken kunnen kinderen zich aanpassen aan verschillende situaties en omstandigheden. Ze leren grip te krijgen op hun omgeving.

Pedagogisch medewerkers gaan in op de eigen initiatieven en inbreng van kinderen. Ze geven het kind de ruimte zijn eigen ervaringen op te doen.

Daarnaast kunnen de kinderen zeer veel verschillende activiteiten ondernemen en krijgen volop de gelegenheid tot "vrij spel". Hierbij ligt het initiatief bij de kinderen, de leiding heeft daarin een begeleidende en bijsturende rol, maar draagt in principe weinig aan en is niet dwingend. De pedagogische medewerker benoemt dingen en complimenteert kinderen. De pedagogische medewerker doet dingen die zinvol zijn en nagevolgd kunnen worden.

### **3. Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie**

Sociale competentie omvat de vaardigheden en kennis van kinderen om zich sociaal goed te kunnen gedragen. Vaardigheden zijn bijvoorbeeld het zich in een ander kunnen verplaatsen, kunnen communiceren, samenwerken, anderen helpen, conflicten voorkomen en oplossen, het ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid.

De kinderen kunnen ervaren hoe het is in kleine en grotere groepen, en kunnen omgaan met kinderen in uiteenlopende leeftijden. Ze kunnen zelf kiezen of ze alleen of met andere kinderen verschillende activiteiten ondernemen en krijgen volop de gelegenheid tot "vrij spel". Hierbij ligt het initiatief bij de kinderen, de leiding heeft daarin een begeleidende en bijsturende rol, maar draagt in principe weinig aan en is niet dwingend. De pedagogisch medewerker helpt bij lastige sociale situaties, benoemt emoties en complimenteert kinderen. De pedagogisch medewerker geeft het goede voorbeeld. pedagogisch medewerker let op eigen taalgebruik en manier van communiceren.

**4. Kinderen moeten de kans krijgen om zich de waarden en normen, de 'cultuur' eigen te maken van de samenleving waarvan zij deel uitmaken.** Dit eigen maken wordt ook wel socialisatie genoemd. Het heeft te maken met het leren wat 'goed' is en wat 'fout'. Kinderen krijgen begrip van de wereld en de geldende normen en waarden door hen uitleg te geven en te hierover informeren. Dit komt ook tot stand via voorbeeldgedrag.

De jongste kinderen gaan meestal vanzelf mee in de stroom. Het goede voorbeeld van de wordt nagebootst.

Er zijn regels "zo doen we dat hier" die vooral voorgeleefd worden, niet zozeer besproken.

De oudere kinderen hebben dit als basis al meegekregen, maar komen in een ontwikkelingsfase waarin grenzen en mensen getest worden. Autoriteit van de leiding is dan belangrijk, de regels zijn er niet voor niets en op deze leeftijd kunnen die uitgelegd worden door de pedagogisch medewerker en werkelijk begrepen worden door de kinderen.

Zie ook hoofdstuk 3.

## Via de onderstaande houdingsaspecten komt het pedagogisch handelen en de pedagogische houding tot uiting

### **Fysiek contact**

Initiatief tot fysiek contact, zoals knuffelen of stoeien, wordt bij het kind gelaten. Hierbij gaan we er altijd vanuit het lichamenlijk contact prettig moet zijn voor het kind. Kinderen die wat afstandelijker zijn worden hierin gerespecteerd.

Kinderen in de basisschoolleeftijd kunnen soms erg lichamenlijk zijn en het spel kan dan soms ook bestaan uit veel duwen, trekken en plukken aan elkaar. Pedagogisch medewerkers maken hier met de kinderen afspraken over, zodat dit voor alle kinderen prettig blijft.

### **Lichaamshouding en lichaamstaal**

Door de lichaamshouding van de pedagogisch medewerker kan zij de afstand tussen haar en het kind verkleinen. Door op ooghoogte van het kind te komen kan makkelijker contact worden gemaakt. Pedagogisch medewerkers buigen zich als het ware naar het kind toe om te laten merken hoe belangrijk zij dit contact vinden.

Via lichaamstaal kan de pedagogisch medewerker het kind verschillende boodschappen geven. Een aai over de bol, een knipoog of een vragende blik kan het kind net de ondersteuning geven die het nodig heeft. Pedagogisch medewerkers zijn zich hiervan bewust en gebruiken ook non-verbale boodschappen in de begeleiding.

### **Luisteren en verwoorden**

Pedagogisch medewerkers proberen te luisteren naar hetgeen het kind wil vertellen. Door begrip voor het kind en te verwoorden wat het voelt, voelt een kind dat het de moeite waard is. Ook proberen we de kinderen onderling te stimuleren naar elkaar te luisteren.

Kinderen worden regelmatig op een positieve manier aangesproken en er is regelmatig tijd en initiatief voor een praatje. Uiteraard kennen de pedagogisch medewerkers de namen van de kinderen en verwachten zij ook dat de kinderen onderling elkaar bij de naam kennen.

Bij problemen of conflicten probeert de pedagogisch medewerker te verwoorden wat er aan de hand is. De pedagogisch medewerker kiest daarbij geen partij en probeert de kinderen zelf tot oplossingen te laten komen. Op deze manier begeleidt de pedagogisch medewerker de kinderen inzicht te krijgen in situaties, zelfstandig naar oplossingen te zoeken, op te komen voor zichzelf en rekening te houden met elkaar.

### **Ondersteunen en stimuleren**

Pedagogisch medewerkers ondersteunen kinderen bij hun spelkeuze, sociale vaardigheden en pogingen om iets te leren. Het is van belang dat een pedagogisch medewerker het kind goed volgt in zijn ontwikkeling en materiaal kan aanbieden dat het kind prikkelt ermee te spelen of ondersteunt in zijn/haar interesses. Materiaal dat te makkelijk is wordt al snel saai en te moeilijk materiaal is frustrerend.

Kinderen worden gestimuleerd om zelf initiatief te nemen, veel zelf te doen en eigen ideeën ten uitvoer te brengen. De pedagogisch medewerker helpt de kinderen zo nodig een stukje op weg en stimuleert ze dan het zelf te proberen. Uiteraard op een veilige en verantwoorde manier. Daarnaast geeft de pedagogisch medewerker het kind de ruimte om zelf te spelen, te ontdekken en oplossingen te vinden.

Pedagogisch medewerkers moeten dus een goed beeld van het ontwikkelingsniveau en de behoefte van het kind hebben om hen te begeleiden. Daarvoor is kennis vereist van de ontwikkelingsfasen van kinderen wat we verkrijgen door zelfstudie, intervisie, scholing en vooral ook door het er met elkaar over te hebben in de kindbesprekingen. Ondersteunen en stimuleren kan je breed zien; het kan gaan over de poppen verzorgen tot de planten water geven, koken, een toneelstukje opvoeren, de slackline helpen ophangen. Met elkaar zoeken we steeds nieuwe activiteiten waar de kinderen warm voor lopen.

### **Belonen en corrigeren**

We proberen kinderen zoveel mogelijk positief te waarderen en te belonen bij gewenst gedrag. Dit is belangrijk voor de ontwikkeling van een positief zelfbeeld, maar ook om te voorkomen dat kinderen op een negatieve

manier aandacht gaan vragen. Opdrachten en regels worden zoveel mogelijk positief geformuleerd. Dat wil zeggen dat gezegd wordt wat er van het kind verwacht wordt en zo min mogelijk wat wordt verboden. (Bijvoorbeeld: *Als je wilt rennen mag je naar buiten* in plaats van *niet rennen in het lokaal*).

De pedagogisch medewerkers gaan er vanuit dat kinderen elkaar niet expres dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar de bedoeling van het kind.

Als er een conflict zich tussen de pedagogisch medewerker en het kind afspeelt dan zal de pedagogisch medewerker kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dit doet de pedagogisch medewerker door het gedrag van het kind te benoemen. Wanneer kinderen in hun gedrag gecorrigeerd moeten worden, legt de pedagogisch medewerker aan het kind uit welk gedrag zij afkeurt en waarom. Ze keurt daarbij alleen het gedrag van het kind af, nooit het kind zelf. Dit doet ze steeds kort en duidelijk. De pedagogisch medewerker geeft het kind de "ik boodschap" door bijvoorbeeld te zeggen "ik vind het vervelend dat jij met het bord op tafel slaat". Daarbij voegt de pedagogisch medewerker er aan toe dat het gedrag storend is door bijvoorbeeld aan te geven "ik zou graag willen dat je daarmee stopt". Daarbij komt het verzoek bijv. door te zeggen "is het echt jouw bedoeling dat..." Wanneer er bij het kind sprake is van onwil dan worden ouders uitgenodigd voor een gesprek om het gedrag te bespreken. Het gesprek vindt in eerste instantie plaats met de pedagogisch medewerker; desgewenst in een later stadium met de leidinggevende erbij.

De pedagogisch medewerker corrigeert de kinderen door het kind te waarschuwen. De volgende stappen worden hierbij genomen:

De pedagogisch medewerker kijkt het kind aan, noemt zijn/haar naam en geeft een eerste waarschuwing en benoemt het te corrigeren gedrag.

Blijft het kind toch doorgaan dan wordt de naam nogmaals genoemd met daarbij de vermelding "tweede en laatste waarschuwing". Het kind wordt indien nodig even uit de situatie gehaald en krijgt de mogelijkheid om af te koelen in een aparte ruimte waar hij even alleen kan zijn en kan nadenken. Wanneer het kind aanspreekbaar is volgt er een kort gesprekje met de pedagogisch medewerker waarin er een afspraak wordt gemaakt mbt het ongewenste/gewenste gedrag.

De pedagogisch medewerker die het kind corrigeert, is ook de pedagogisch medewerker die het weer goed maakt en de relatie herstelt. Het kind wordt aangesproken op ooghoogte. Het voorval wordt ook benoemd in de overdracht met de ouders met de informatie of de situatie inmiddels wel of niet is afgerond voor de BSO en voor het kind.

Blijft het probleem zich voordoen of blijft een kind onacceptabel gedrag vertonen dan volgt er een gesprek met de ouders waar gezamenlijke afspraken in worden gemaakt waar de ouders ook in worden betrokken.

In hele uitzonderlijke gevallen waar bepaald ongewenst gedrag zich blijft voordoen ondanks alle afspraken die zijn gemaakt en stappen die zijn gezet of waarin de veiligheid voor het kind zelf of voor anderen niet meer kan worden gewaarborgd kan de ouder gebeld worden omdat het kind per direct op te halen of kan het kind zelfs (tijdelijk) worden geschorst.

In sommige situaties waarbij meerdere kinderen betrokken zijn, wordt het gedrag in de groep besproken en worden er gezamenlijk nieuwe afspraken gemaakt.

### **Regels voor de kinderen**

Regels zijn belangrijk om het gedrag binnen de groep te reguleren. De jongste kinderen kunnen nog moeilijk rekening met elkaar houden of de gevolgen van hun gedrag overzien. Door regelmatig te herhalen wat er van een kind wordt verwacht en aandacht te geven aan wat goed gaat, zal dit echter steeds gemakkelijker worden.

Ook oudere kinderen vergeten in het vuur van hun spel soms aan welke regels ze zich moeten houden of proberen de grenzen van wat wel en niet geoorloofd is wat te verleggen. De regels die de Bosplaats hanteert sluiten aan bij de regels die de school gebruikt. Deze zijn gebaseerd op de sociale vaardigheidstraining (regenboogtraining) die op school in elke vierde klas gegeven wordt. Ook medewerkers van school en BSO zijn zover mogelijk getraind in dat kader.

De basis regels van de regenboogmethode zijn:

- Wij zijn te vertrouwen

- We helpen elkaar
- Niemand speelt de baas
- Wij lachen niet uit

Er zijn vanzelfsprekend ook praktische omgangsregels op de groep over de verboden en geboden in het dagelijks gebruik van de omgeving, maar met betrekking tot het sociale aspect zijn bovengenoemde regels de leidraad.



## Hoofdstuk 8

### *‘Wensen voor de toekomst’*

In samenwerking met de school zijn we bezig om een brede school te ontwikkelen en aan te sluiten bij de in de samenleving heersende behoefte aan allesomvattende activiteiten op een terrein voor kinderen. De mogelijkheden die de schoolgebouwen en de terreinen van de Zeister Vrije School bieden zijn zeer groot. En geven de Bosplaats door intensieve samenwerking alle gelegenheid tot het inrichten van fijne, leuke, leerzame activiteiten waaraan kinderen zich kunnen ontwikkelen.

In eerste instantie is in dit kader een bestuurlijke samenvoeging gerealiseerd en is de aansturing van de Bosplaats zo vorm gegeven dat intensieve samenwerking goed haalbaar is. Afstemming over klimaat en cultuur maar ook praktische zaken als huisvesting en personeel is daarmee goed in te richten.

In tweede instantie is de Bosplaats zich voor aan het bereiden op veranderingen op het gebied van activiteiten.

We denken na over het integreren van sportactiviteiten, muziek en creatieve activiteiten, voor kinderen van De Bosplaats en “losse cursisten”, bijv. in de vorm van korte cursussen of eenmalige workshops voor kinderen én belangstellende ouders.

Onze leiding heeft opleiding en/of kennis en ervaringen op velerlei gebied en het zou een mogelijkheid zijn daar systematischer gebruik van te maken. Ook kunnen we eventueel mensen van buitenaf inhuren voor specifieke onderwerpen.

Deze plannen passen goed in het “Brede School-concept” dat wij voor ogen hebben. Tevens zou het een bijdrage kunnen leveren aan het drukke bestaan van werkende ouders, als kinderen tijdens BSO tijd bijvoorbeeld piano kunnen oefenen of huiswerk kunnen maken dan scheelt dat weer tijd thuis. Of kinderen kunnen wellicht in BSO tijd een muziekles krijgen of sportlessen volgen, waardoor de tijd thuis ook meer ruimte krijgt.

Belangrijk hierin vinden we dat kinderen hun dag doorbrengen op een bekend terrein, met bekende mensen en de gemeenschap van de school en de BSO kunnen ervaren doordat er een bekend klimaat heerst.

Bijlage:

**Sociale kaart BSO De Bosplaats** (horende bij Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling)

Organisatie : BSO De Bosplaats  
Aandachtsfunctionaris: M.Meurs  
Adres : Socrateslaan 22  
Telefoonnummer: 06-33194726  
E-mailadres : info@debosplaats.nl

Ingeval van een noodsituatie **112**

Verwijzing naar eigen huisarts of :

Organisatie : Veilig thuis Utrecht  
Direct gevaar : 0800-2000  
Tiberdreef 8  
3561 GG Utrecht  
030-2761176  
<https://www.veiligthuisutrecht.nl>

Organisatie : GG&GD regio Midden Nederland  
Telefoonnummer: afdeling Jeugdgezondheidszorg 033-4600046  
algemene vragen: 030-6086086  
E-mailadres : info@ggdru.nl  
Organisatie : gezondheidszorg (in regio)

Organisatie : Centrum voor Jeugd en Gezin Zeist  
Adres : De Koppeling, De Clomp 1904, 3704 KS, Zeist  
Telefoonnummer: 030 – 8200227 9:00-17:00  
E-mailadres : info@cjgzeist.nl

## Informatiebronnen / Literatuur

- Informatieboekje Kinderdagverblijf de Kroost
- Tijdschriften van Vereniging tot Vrije Opvoedkunst; de artikelen over de klassen 1 tot en met 8, uit de jaargangen 60 en 61, 1997 – '98.
- Vrije opvoedkunst, jaargang 63, nr. 1, januari 2000, Het middenbouwteam krijgt steeds meer contour, van Trees Wissenburg
- Brochure: De vrije Scholen – worden wie je bent, uitgave Bond van Vrije Scholen
- Onderwijs met hart en ziel – de dagelijkse praktijk in de Vrije Scholen door Jelle van der Meulen en Hanneke Steutel, 1991 uitgeverij Vrij Geestesleven Zeist
- Kleuters in de klas, Freya Jaffke, 1996 uitgeverij Christoffor Zeist
- Kind van zes, Hermann Koepke, 2000 Uitgeverij Hesperia Rotterdam
- Kind van negen, Hermann Koepke, 1998 Uitgeverij Hesperia Rotterdam
- Ontwikkelingsfasen van het kind, BCJ Lievegoed, achtste druk 1985, Uitgeverij Vrij Geestesleven Zeist  
Vrije Opvoedkunst, jaargang 63, nr. 6 oktober 2000, Vragen aan Jeanne Meijs over naschoolse opvang voor kinderen van 9 à 10 jaar
- Puberteit - de smalle weg naar innerlijke vrijheid, Jeanne Meijs, 1998, Uitgeverij Christoffor Zeist
- Opvoeden in de 21e eeuw, Jeanne Meijs, 2000, Uitgeverij Christoffor Zeist
- Henning Köhler: Over onrustige, angstige en verdrietige kinderen, 1998, Uitgeverij Christoffor Zeist
- de Vrijeschoolkrant, Vereniging van vrijescholen, editie 2007
- [www.vrijescholen.nl](http://www.vrijescholen.nl) Langer spelen om beter te leren?,
- Lydia van der Meij, 2005, Uitgeverij Christoffor, Zeist